

Національний університет
«Острозька академія»

Co-funded by
the European Union

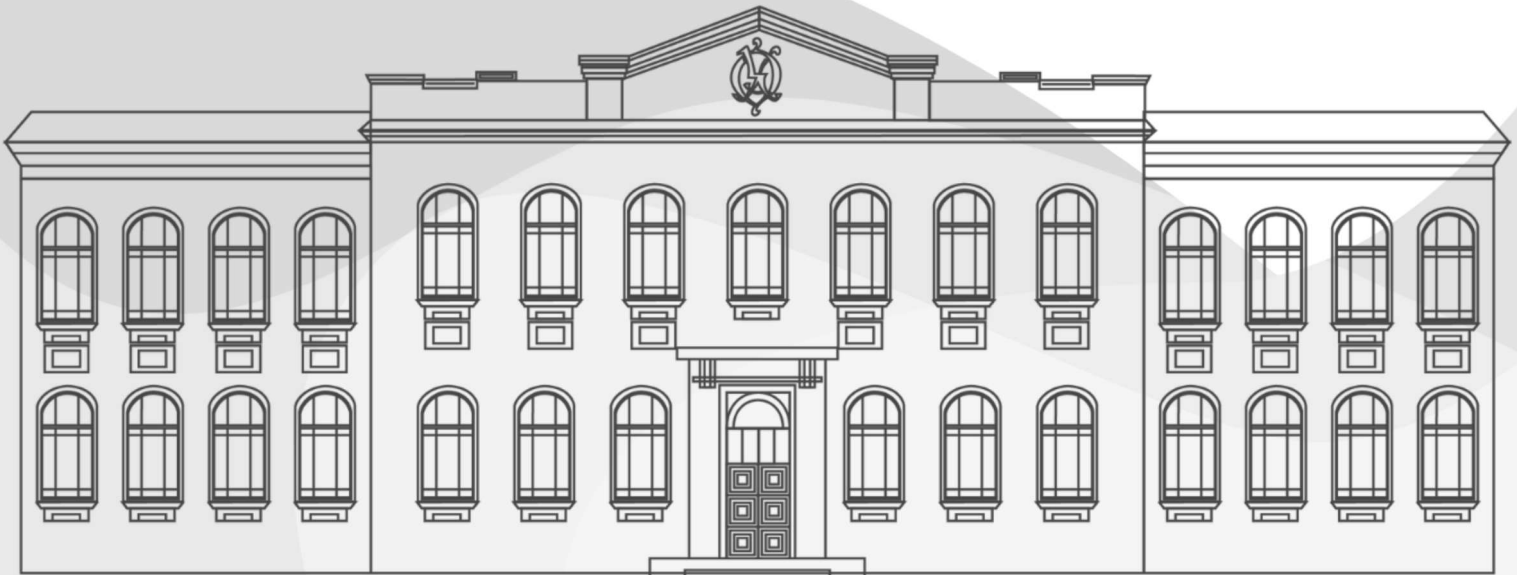
Міністерство освіти і науки України

Навчально-науковий інститут права ім. І. Малиновського
Центр досконалості ім. Жана Моне «Хаб європейських рішень»
Науково-дослідний центр вивчення наукової, освітньої,
громадської та політичної спадщини академіка І. Малиновського

МАТЕРІАЛИ
XII Міжнародної
науково-практичної конференції

МАЛИНОВСЬКІ ЧИТАННЯ

27–28 листопада 2025 року

Острог
Видавництво Національного університету «Острозька академія»
2025

УДК 34(063)

ББК 67

НЗ4

Друкується за ухвалою вченої ради
Навчально-наукового Інституту права ім. І. Малиновського
Національного університету «Острозька академія»
(протокол № 5 від 09 грудня 2025 року)

Редколегія випуску:

Дробуш І. В., доктор юридичних наук, професор, Національний університет «Острозька академія»
(головний редактор);

Блащук Т. В., кандидат юридичних наук, доцент, Національний університет «Острозька академія»;

Матвійчук М. А., доктор філософії в галузі права, доцент, Національний університет «Острозька академія»;

Кралуц П. М., доктор історичних наук, професор, Національний університет «Острозька академія»;

Балацька О. Р., кандидат юридичних наук, професор, Національний університет «Острозька академія»;

Михальчук Б. С., доктор філософії в галузі права, Національний університет «Острозька академія»;

Лотиш Т. В., доктор філософії в галузі права, Національний університет «Острозька академія»;

Скарбарчук О. Г., доктор філософії в галузі права, Національний університет «Острозька академія».

Матеріали XII Міжнародної науково-практичної конференції «Малиновські читання» (м. Острог, 27–28 листоп. 2025 р.) / ред. кол.: Дробуш І. В., Блащук Т. В., Матвійчук М. А. Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2025. 415 с.
DOI:10.25264/09.12.2025

У збірнику опубліковано матеріали XII Міжнародної науково-практичної конференції «Малиновські читання» у межах Саміту «Європейські виклики та рішення» (м. Острог, 27–28 листопада 2025 року) на актуальну правову та державну проблематику. Наведені тези науковців будуть цікаві як дослідникам питань історії, права та держави, так і практикам, викладачам, аспірантам і студентам. Конференція відбувалася у межах грантового освітнього проекту Hub of the EU solutions, що співфінансується Європейським Союзом (101127578 —HEUS — ERASMUS-JMO-2023-HEI-TCH-RSCH).

The collection contains materials from the XII International Scientific and Practical Conference 'Malynovskyi Readings' held as part of the 'European Challenges and Solutions' Summit (Ostrog, 27–28 November 2025) on topical legal and state issues. The abstracts and articles by scholars will be of interest to researchers in the fields of history, law and state, as well as practitioners, teachers, postgraduates and students. The conference was held as part of the Hub of the EU Solutions grant-funded educational project, co-financed by the European Union (101127578 —HEUS — ERASMUS-JMO-2023-HEI-TCH-RSCH).

Фінансується Європейським Союзом. Проте висловлені погляди та думки належать лише автору(ам) і не обов'язково відображають Європейський Союз або Виконавче агентство з питань освіти та культури. Ні Європейський Союз, ні орган, що надає гранти, не можуть нести відповідальність за них.

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

© Автори, 2025

© Видавництво Національного університету
«Острозька академія», 2025

Маковій В. П.,

*к. ю. н., професор, завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін інституту права та безпеки
Одеського державного університету внутрішніх справ*

ПРАВОВА ПРИРОДА СТРАХУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НОТАРІУСА

Глобалізація, інтеграція, урбанізація є супутніми явищами сучасного суспільного буття людства. Наведені тенденції створюють передумови до детермінації фізичної моделі броунівського руху у соціумі, де збільшується вірогідність зіткнення інтересів різної етимології, як наслідок, постає питання визначення сутності та прояву такої категорії як ризик настання певних невігідних, перш за все у майновому сенсі, наслідків для того чи іншого учасника суспільних відносин.

До того ж наведена конструкція має загальну та спеціальну інтерпретацію у розрізі проектування її прояву на будь-яку сферу життєдіяльності людини або ж з огляду на специфіку професійної реалізації особи в межах релевантного спеціального правового положення. Безумовно, екзистенціальність буття людства в цілому чи окремого етносу, групи людей підвищує в геометричній прогресії ймовірність настання зазначених наслідків, а отже й створює передумови до збільшення кількісних та якісних ознак ризиковості відповідної діяльності. Тому події екстраординарного характеру природного чи антропогенного походження створюють підґрунтя для розвитку такого негативного у соціальній площині явища.

Дослідження чинного законодавства під кутом зору викладених міркувань свідчить про створення публічною адміністрацією компенсаторних механізмів в усуненні наслідків настання негативних обставин різного генезу, які формують певну невизначеність. Так, ст. 1 Закону України «Про страхування» визначає страхування як різновид правовідносин, для яких характерними є ознаки: спрямовані на захист страхових інтересів фізичних та юридичних осіб; коло страхових інтересів у об'єкті страхування, пов'язані з певними благами (життя, здоров'я, володіння, користування і розпорядження майном) або діяльністю (працевдатність, пенсійне забезпечення, відшкодування страхувальником заподіяної ним шкоди особі або її майну); превалювання кола страхових випадків у положеннях страхових договорів; компенсація втрат внаслідок настання страхового випадку за рахунок фондів, які мають змішану природу формування, де внески страхувальника мають визначальне значення.

Закон України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» оперує поняттям передачі страхувальником за плату ризику, пов'язаного з об'єктом страхування,

страховику на визначених законодавством умовах, саме як предмету договору страхування. Тобто, у даному випадку мова йде про трансформацію первісних відносин, де особа, поведінкою якої створені невігідні правові наслідки іншій особі, підміняється третьою особою (страховиком), яка й несе цивільно-правову відповідальність пов'язану з компенсацією завданих збитків. До того ж зміст істотних умов договору визначені чинним законодавством, що свідчить про імперативний характер такого.

Викладене цілком узгоджується із сутністю договірних засад страхування, викладених у Главі 67 Книги п'ятої Цивільного кодексу України (далі – ЦК України), яка поєднує такі об'єкти страхування як: 1) життя, здоров'я, працездатність та пенсійне забезпечення; 2) майно, що ґрунтується на різних правових титулах, збитки та витрати; 3) відповідальність за шкоду особі або її майну.

Діяльність суб'єктів публічної адміністрації має, з поміж іншого, й передумови до негативного впливу на коло права та інтересів фізичних та юридичних осіб. Таке корелює з положеннями чинного законодавства щодо відшкодування шкоди, завданої органами державної влади, місцевого самоврядування, їх посадовими та службовими особами (ст. 1174 ЦК України), діяльністю таких суб'єктів у відповідній сфері, наприклад при здійсненні нормотворчої діяльності (ст. 1175 ЦК України), реалізації правоохоронної функції держави (ст. 1176 ЦК України) тощо.

Реалізація ж стратегії реформування державного управління мала наслідком перерозподіл повноважень держави серед поширеного числа суб'єктів, у тому числі тих, які до складу публічної адміністрації не відносились. Так, виникли нові для українського правового поля суб'єкти публічної адміністрації, які не є органами державної влади чи місцевого самоврядування й не створені ними, наприкладі приватних нотаріусів чи приватних виконавців. Дійсно, шкода, яка може бути завдана внаслідок діяльності вказаних суб'єктів, не є предметом нормативно-правового регулювання положень наведеного вище законодавства, оскільки в них мова йде про надання відповідного кола державних послуг особами, які входять до числа органів, відповідальність за поведінку яких несе безпосередньо орган державної влади чи місцевого самоврядування.

Саме викладені міркування стали передумовою до трансформації законодавства у наведених сферах реалізації змісту публічної функції держави, якою є нотаріальна та виконавча діяльність. Так, положення ст. 28 Закону України «Про нотаріат» прямо детермінують страхування відповідальності приватного нотаріуса як діяльність з покладення на страховика відповідальності такого нотаріуса за вчинені визначені чинним законодавством нотаріальні дії. Обсяг та зміст цієї відповідальності окреслений у ст. 27 розглянутого Закону, де вагомими критеріями виступають: 1) вина нотаріуса; 2) відповідність вчинених дій вимогам

чинного законодавства; 3) вина особи, яка звернулася за вчиненням нотаріальних дій.

Проаналізовані положення ст. 28 Закону України «Про нотаріат» вимагають виконання приватним нотаріусом обов'язку з укладення договору страхування відповідальності до початку зайняття нотаріальною діяльністю, що свідчить про обов'язковий характер даного виду страхування. Така вимога цілком корелює з викладеними міркуваннями, а також з розмежуванням відповідальності вказаних осіб та держави у розглянутих нормах. Водночас, суперечливим є п. 2 ч. 1 ст. 291 цього ж Закону, який в якості підстави зупинення нотаріальної діяльності розглядає не укладення договору страхування відповідальності приватного нотаріуса. Очевидно, з урахуванням викладених міркувань мова йде про пролонгацію страхування такої відповідальності, інакше обов'язковість наведеного договору буде спростованою.

Викладені міркування щодо обов'язковості страхування відповідальності приватного нотаріуса в певній мірі отримують спростування також і у розрізі нормотворчих ініціатив Уряду, постановою якого від 18 лютого 2025 року № 170 визнано такими, що втратили чинність Порядку и Правил проведення обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності приватного нотаріуса (Постанова КМУ від 19 серпня 2015 року № 624).

Системно-структурний аналіз чинного законодавства та дослідження природи страхування відповідальності приватного нотаріуса свідчить про його обов'язковий характер, який сформувався з у розрізі певного волюнтаризму, що дещо відходить від консервативного підходу у визначенні сутності обов'язкового страхування, порядку укладення релевантних договорів страхування, визначення їх змісту, особливостей зміни та припинення, реалізації прав та виконанні обов'язків сторін, як то має місце у договорах страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів тощо.

Однак, наведена модель страхування відповідальності приватного нотаріуса узгоджується з запровадженою конструкцією обов'язкового страхування за прикладом страхування обов'язкової відповідальності перевізників за шкоду, завдану пасажиром, перспективного страхування відповідальності в сфері надання медичних послуг, що забезпечує реалізацію компромісного варіанту поєднання імперативних та диспозитивних засад правового регулювання таких відносин.

Костяшкін І. О.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБІГУ ПРАВ НА ЗЕМЛЮ В УКРАЇНІ.....129

Маковій В. П.

ПРАВОВА ПРИРОДА СТРАХУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НОТАРІУСА.....133

Левківський Б. К.

ПЕРСПЕКТИВИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ УСИНОВЛЕННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....136

Мациборська О. М.

ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА ЛЮДИНИ НА ОСОБИСТУ ІДЕНТИЧНІСТЬ.....139

Ільїна А. О., Назаренко О. П.

ІНСТИТУТ ВИЗНАННЯ БЕЗВІСТИ ВІДСУТНІХ ПІД ЧАС ДІЇ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ.....143

Окунєв І. С.

ВИЗНАННЯ НЕДІЙСНИМ ПРАВОВОГО АКТА: ЯК УНІВЕРСАЛЬНИЙ СПОСІБ ЗАХИСТУ У ПРИВАТНОМУ ТА ПУБЛІЧНОМУ ПРАВІ.....145

Тараненко Л. С.

ЄВРОПЕЙСЬКА СОЦІАЛЬНА ХАРТІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ПРО СОЦІАЛЬНІ ПОСЛУГИ.....147

Шминдрук О. Ф.

ПРАВОВІ ТА ЕТИЧНІ СТАНДАРТИ ВРАХУВАННЯ ДУМКИ ДИТИНИ В МЕДІАЦІЇ.....150

Бачинський А. А.

ВПЛИВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО КУРСУ НА ЕКОНОМІКУ КРАЇН-КАНДИДАТІВ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ УКРАЇНИ.....153

Бляшин М. С.

ЗАСТОСУВАННЯ ПРИНЦИПУ ПРАВОВЛАДДЯ В КОРПОРАТИВНИХ ВІДНОСИНАХ.....156